

Nye Billier

af
Elith Pedersen.

(Fortset.)

Elise saa lidt røft om mod sin Moder: „Det er de da selvfølgelig ogsaa.“
„Dg kan . . . kan tro det?“ fortalte Karen.
„Ja—, det maa de da i hvert Fald.“
„Maa, ja, maa, men derfor er det da ikke sikkert, at de kan det.“

Elise saa vist paa sin Moder. Hun kunde ikke rigtig forstaa, hvor hun hvar med det.

„Maa, lille Elise, nu maa vi hvide os. Jeg ser, vi kun har en halv Snes Minutter tilbage, og da'r kommer allerede over fra Stalden.“

„Der er jo mange, der gerne vil, Mor.“ fortalte Elise, som tænkte sit om Moderens Spørgsmaal og sølte sig bekvemt i det ved den hurtige Bryden af, „men i Virkeligheden saa vil de ikke.“

Karen stundte sig med Smørrebrødet, svarede ikke noget til det, men tænkte: jeg ved, jeg vil, saa det er ikke det, der er i Vejen.

— Nej, Karen havde nok tænkt, hun ikke blev flogere af at tale med andre om det; men saa meget sværere var det at stille tro, hun selv vidste nok, og dog ingen Fred kunde finde.

Hun maa tælle ja, men kunde ikke tro det, maatte, vilde; kunde ikke —

— „Er det Overheden, du grublerer i?“ spurgte Grejs en Eftermiddag, da de sad ene sammen. Han havde ikke ret funnet saa hende til at snakke op med sig.

„Ne—, det var det ikke,“ svarede hun uden at se op fra sit Sytøj.

„Da er du saa jær tung i Søkkerne, synes jeg. Som om du ikke var kommen rigtig i Klæderne i Dag. Er der . . .?“

Her stoppede Grejs pludselig op. Han havde faaet Nye paa Per Hest, som stillede lige mod Hoveddøren. Naa da, tænkte Grejs, nu faar Karen nok Humøret og Mundstøbet op. Bare hun ikke gaar for dødsfald paa.

„Hvad vilde du have sagt, da'r?“
„Der har vi Per Hest,“ svarede han, og i det samme bankedes der paa Døren.

Per kom gerne med Jær over sig. Naa' aabnedes Døren, og ligesaa rask lukkede han efter sig, men standsede som med et Nys, og hans Lyse, folde Njine saa saa vagtsomme ud.

„Goddag!“ hilste han hende fra Døren, da han havde faaet Skuffeten af.

„Goddag, Per,“ hilste Grejs og gif hen mod ham. „Goddag og velkommen,“ sagde Karen, da Per rakte hende sin Haand og Vordet. „Sid ned.“

„Det er ellers pænt Vej til Arbejdet,“ ytrede Per, da han endelig var kommen til Sæde. Dg der blev nu fristet frem og tilbage om baade Aprils- og Majvejret en lille Stund. Derefter kom han saa frem med sit Grin. Han manglede Læggekort og vilde spørge, om de havde nogle til Salg. Der havde ikke været en inde i Byen, der kunde sælge saa meget som en Skæppe.

„For at sige det, der er sandt,“ svarede Grejs, „saa ved jeg det ikke; men der har jo været saa megen Skydom i dem i Mar, at det maatte kan blive galt nok.“

„Na nej, der kan nok blive nogle saa Lynder,“ mente Karen. „I hvert Fald jagtens saa mange, Per har Brug for. Det kan jeg trostigt sige.“

„Da var det godt,“ taffede Per, og over hans Blege, noget haarde Ansigtstræk gif der et lyst Drag, og af de gamle, pludselige Smil, Karen kendte saa godt hos Per. Han betragtede hende med et Spørgsmaal i hvert Øje.

„Men du kommer da selv til at hente dem,“ lo hun.

„Ja, og betale dem,“ lo han.

Du det vilde holde ved paa den Bis til Slut? tænkte Grejs. Det var han nu ikke sikker paa.

Det saa det alligevel ud til, for da der var gaaet et Kwarters Tid med Snak om Sol og Mægn og Njper og Evin, rejste Per sig: „Jeg kommer nok ellers til at tage hjemester igen, for jeg har en Iyg Ko og er for Njsten ikke fri for at være lidt hagefter med Arbejdet i Mar.“

Men Karen rejste sig ogsaa: „Da skal du lige have en Bid Brød først.“

„Na nej, Karen, du maa ingen Uvlejlighed have af mig.“

Men hun vilde nu, han skulde vente saa længe. „Det skal snart være her,“ lovede hun.

„Ja, sæt dig nu rolig det beste No'n,“ foreslog Grejs, og snart gif Samtalen igen livlig mellem de to Mand.

Var der nogen, Karen havde Lykt til at tale med, saa var det Per. Han var saa ligetil baade med godt og ondt, og hun var sikker paa, at han baade kunde og vilde give hende ligesaa ren Vjefed som den Dag, de tog den store Tjrn sammen.

Da hun stod og tragtede Kaffen, syntes hun, det lod saa disputerende derinde fra, og hun lyttede.

Ja, det lod lidt hamrende, hjer fra Grejs' Side, og saa snart hun kunde, gif hun ind.

„Maa'r I nu er troende Mennefter, som du siger, Grejs, hvorfor saa ikke famles med os? Er der noget forskert, noget urigtigt ved vore Forsamlinger?“

„Nej, urigtigt, aa nej, men vi har not i Kirken, og der famles vi jo da ogsaa med jer . . . men I skulde se lidt mere moderat paa os andre, vi fornægter jo hverken Gud eller hans hellige Ord; har I mon nogen Sunde mærket det, Per?“

Grejs talte frit igennem, saa hen paa sin Kone, som vilde han sige: „Den skal Per saa ondt ved at give igen paa.“

Men Karen, som sølte, at hun ikke kunde komme med i Samtalen, uden det straks vilde mærkes, at hun ikke kunde være sin Mand til Hjælp, forlod snart igen Stuen.

De blev ved derinde, Grejs var dygtig vrig. Bare Per Hest ikke blev for nærgaaende, for henynsig, inden

Ende tog. For han var jo ikke saa fin i Munden, kunde lidt komme med sin Mening paa en meget stødende Maade, og netop i den Sag, de nu havde for, var hun ikke vis paa, at Per tog Notits af, at det var Grejs Storgaard, han havde for.

Endelig hørte hun da Per rejse sig og taffe for Mad. Saa maatte hun ind at sige Farvel.

„Du kan nu være vis paa, Grejs . . .“ mere fangede Karen ikke, idet hun gif mod Døren; men idet hun lukkede den op, sluttede Grejs af med et ventligt Skulderklap: „Ja, ja, Per, enige er vi jo ikke, men jeg tror, du mener, hvad du siger, og søger at leve derefter, og saa er det jo ogsaa godt nok.“

Per tog nu Afsted og taffede Karen for Mad og Drille. „Det er ellers længe siden, vi to var snakket sammen, Karen.“ Han saa saa lyst paa hende.

„Det maa være, fordi du gaar uden om Storgaard nu. Det kan du jo lade være med,“ sagde hun nok saa mildt.

„Da har du mig allerede igen om et Par Dage efter startofterne.“

„Det er jo rigtigt. Velkommen igen da.“ Karen saa stadig saa mildt paa ham, og da Per forlod Storgaard, vidste han aldrig, hvad han skulde tro og tænke om det hele. For faktisk var han da ikke, og mildt siemt overfor det nye Liv i Sognet var han endnu mindre.

Da Grejs kom ind efter at have fulgt Per ud gennem Porten, fandt Karen igen ved sit Saandarbejde. Han gif lidt frem og tilbage over Gulvet; saa sagde han: „Han er nu hver sit i Sagerne; jeg tænker ikke, der er mange i Sognet, der er Per troende nok. Han er haardere end Presten selv, meget haardere ogsaa.“

„Maa—aa, mon?“

„Ja, sandelig jo. Men er Pers Acept den eneste gyldige, saa bliver det saa Mennefter, der kommer i Himmel.“

„Hvad sagde han da?“

„Ja, hvad sagde han, han sagde meget . . .“

„Ja men, hvad sagde han?“

„Na, vi gif og badede i det, som ingen mulige Begjere . . . fort sag, jeg var lige ved at blive gnaven for Alvor. Havde du hørt det hele, var der da bleven et farligt Tordensvejr.“

Hun svarede nu ikke noget, sad blot og tænkte paa, at hun gerne vilde være ene hjemme den Dag, Per kom efter startofterne.

„For Njsten var det meget fornustigt af dig, Karen, at gaa udenom det, for der er ingen Ende paa den Slags,“ fortalte Grejs, mens han stoppede sin Pipe. Han havde endnu mere Tummel med den Samtale, end han ret vilde være over for sig selv. Det var ikke saadan at saa det sidste Ord i en Sag, han ikke gif og bryggede paa fra Morgen til Aften, mens Modparten ipekulerede i den tidlig og silde.

„Lidt efter drev han ud af Døren.“

For Eftertiden vilde han ikke diskutere de Ting mere end højt nødvendigt. Det vilde han overlade dem, der fandt mere Behag deri end han. Det var jo let nok at blive ved at danke løs med, at Folk var ikke gode nok, gode nok; nej, det forstod sig, saa slog havde han da været, saa langt han kunde hufte tilbage —

— I de følgende fire, fem Dage gif Karen og ventede paa Per. Hun vilde have talt igennem med ham, og saa saa rent ud som tænkes kunde. Dg han skulde have Lov til at sige det, han vilde. Hun sølte sig fuldkommen vis paa, at naar den Samtale var Slut, saa var hun slog paa meget, der nu var hende uforsaaeligt.

Men da Per endelig kom en Uges Tid efter, var Karen netop den Dag taget hjemmefra.

Det var en stor Skuffelse, da hun kom hjem og hørte, han havde været der. Næmlig de sidste Par Dage havde hun sølt saa stærk Trang som aldrig før til at saa talt med et andet Menneffe om de Ting, og hun omgiffes saa smaat den Tanke: uden videre at tage ud til Per i hans Hjem.

— Saa var det en Morgen, ganske tidligt, lige i Dagningen, Kran Gondrup gif ene og magede i Sestestalden.

„Kreften!“

I Staldbøren stod Karen med en Spand i hver Haand.

„Ja,“ svarede han og kom med en spørgende Mine rask hen mod hende ventende en Ordre.

Han vidste, det huede Karen, naar de kom lidt geivindt.

„Det hun satte Spandene fra sig, sagde hun langsomt med Eftertryk: „Kan du sige mig . . . naar et Menneffe vil sige Gud af al . . . ja, helt, fuldstændigt, vil, er det saa nok?“

Daglejeren stod et Øjeblik ligesom summende sig. Jo, det var det, hun mente.

„Na, aa ja, da, Karen,“ kom endelig Svaret med et kort Smil. „Hvad skulde en Synder vel kunne gøre mere?“

Men Karen saa lige tvivlsraabig ud og rystede paa Hovedet.

Kran Gondrup bare saa paa hende, det store, lyse, glade Smil stod endnu i hans Ansigt, ja, det var, som om det voffede, jo mere betænkelig Karen saa ud.

„Du smiler, Kreften.“

„Ja, det gør jeg, for det er nok, Karen, naar et Menneffe har det saaledes, kan Jesus føre det til sin Jæder.“

Da hun ingenting bemærkede, søjede Kreften til: „Du faar lade det være nok for dit Bedkommende, Karen, og lade Jesus klare Resten.“

„Men det er mig ikke nok, det er det ikke.“

„Ved du da virkelig, Karen, at du vil . . .?“

„Det ved jeg; men jeg ved ikke det, det kommer an paa, at jeg maa høre Gud til.“

Kran Gondrup betænkte sig lidt, saa saa nøje paa hende og vovede endelig at sige: „Jeg er snart ved at tro, at du hører Gud til, Karen Storgaard.“

„Svordan kan du sige det saadan?“ og hun saa ud, som om hun havde den største Lykt til at vove at være enig med Manden.

„Jo, for jeg tror det, du sagde om dig selv før, og skulde da den kære Herre Gud kunne lyve?“

„Nej, lyve . . .“

„Jo, lyve! Naar han siger, han tager mod Synderere, og det saa alligevel ikke kan slaa til.“

Et Par Trækto kom strumende hen mod Sestestalden. Karen snuppede Spandene.

„Du faar have Tak, Kreften.“ Dermed var hun inde i Gaarden.

— Nej, Gud lyve, nej, fastere end hans Ord kunde intet være.

Som det lytte i hendes Hjerte, alt det Mærte, der veg, det var som Mure, der væltede, eller snarere, som veg, veg.

De Ord blev den Dør, gennem hvilken Herren førte Karen Storgaard ind i de saliges Tro, — for Sol gif ned.

XX.

Kerner faar uden for Præstegaardens Port, vippe og springer med Stofken, ved ikke rigtig, hvad Vej hun skal tage, men ud vil han, et eller andet Sted hen.

Det har knebet med Humøret den Dag. Han har læst i en Bog, spillet paa Orglet og spillet paa Klaveret, været ude i Haven og figget paa al den spirende, blomrende Serlighed, løbet Njsten igennem, spist sin ensomme Middag. Nu vil han ud.

Derovre paa Skolepladsen stod Anders Flafts dukræffede Skiffelse midt i en stor Flok Dreng og Piger. Anders talende, Vjrnene lyttende.

Saadan stod han der lidt, selv naar Degnen stod i Døren og hørte til med et lidt sarkastisk Smil. I Begyndelsen, lige efter hans Omvendelse, havde Vjrnene ikke taget ham alvorligt, havde højet og lærmet; men efterhaanden havde han i dem fundet en villig Mening.

„Hvad sagde han da?“

„Ja, hvad sagde han, han sagde meget . . .“

„Na men, hvad sagde han?“

„Na, vi gif og badede i det, som ingen mulige Begjere . . . fort sag, jeg var lige ved at blive gnaven for Alvor. Havde du hørt det hele, var der da bleven et farligt Tordensvejr.“

Hun svarede nu ikke noget, sad blot og tænkte paa, at hun gerne vilde være ene hjemme den Dag, Per kom efter startofterne.

„For Njsten var det meget fornustigt af dig, Karen, at gaa udenom det, for der er ingen Ende paa den Slags,“ fortalte Grejs, mens han stoppede sin Pipe. Han havde endnu mere Tummel med den Samtale, end han ret vilde være over for sig selv. Det var ikke saadan at saa det sidste Ord i en Sag, han ikke gif og bryggede paa fra Morgen til Aften, mens Modparten ipekulerede i den tidlig og silde.

„Lidt efter drev han ud af Døren.“

For Eftertiden vilde han ikke diskutere de Ting mere end højt nødvendigt. Det vilde han overlade dem, der fandt mere Behag deri end han. Det var jo let nok at blive ved at danke løs med, at Folk var ikke gode nok, gode nok; nej, det forstod sig, saa slog havde han da været, saa langt han kunde hufte tilbage —

— I de følgende fire, fem Dage gif Karen og ventede paa Per. Hun vilde have talt igennem med ham, og saa saa rent ud som tænkes kunde. Dg han skulde have Lov til at sige det, han vilde. Hun sølte sig fuldkommen vis paa, at naar den Samtale var Slut, saa var hun slog paa meget, der nu var hende uforsaaeligt.

Men da Per endelig kom en Uges Tid efter, var Karen netop den Dag taget hjemmefra.

Det var en stor Skuffelse, da hun kom hjem og hørte, han havde været der. Næmlig de sidste Par Dage havde hun sølt saa stærk Trang som aldrig før til at saa talt med et andet Menneffe om de Ting, og hun omgiffes saa smaat den Tanke: uden videre at tage ud til Per i hans Hjem.

— Saa var det en Morgen, ganske tidligt, lige i Dagningen, Kran Gondrup gif ene og magede i Sestestalden.

„Kreften!“

I Staldbøren stod Karen med en Spand i hver Haand.

„Ja,“ svarede han og kom med en spørgende Mine rask hen mod hende ventende en Ordre.

Han vidste, det huede Karen, naar de kom lidt geivindt.

„Det hun satte Spandene fra sig, sagde hun langsomt med Eftertryk: „Kan du sige mig . . . naar et Menneffe vil sige Gud af al . . . ja, helt, fuldstændigt, vil, er det saa nok?“

Daglejeren stod et Øjeblik ligesom summende sig. Jo, det var det, hun mente.

„Na, aa ja, da, Karen,“ kom endelig Svaret med et kort Smil. „Hvad skulde en Synder vel kunne gøre mere?“

Men Karen saa lige tvivlsraabig ud og rystede paa Hovedet.

Kran Gondrup bare saa paa hende, det store, lyse, glade Smil stod endnu i hans Ansigt, ja, det var, som om det voffede, jo mere betænkelig Karen saa ud.

„Du smiler, Kreften.“

„Ja, det gør jeg, for det er nok, Karen, naar et Menneffe har det saaledes, kan Jesus føre det til sin Jæder.“

Da hun ingenting bemærkede, søjede Kreften til: „Du faar lade det være nok for dit Bedkommende, Karen, og lade Jesus klare Resten.“

„Men det er mig ikke nok, det er det ikke.“

„Ved du da virkelig, Karen, at du vil . . .?“

„Det ved jeg; men jeg ved ikke det, det kommer an paa, at jeg maa høre Gud til.“

Kran Gondrup betænkte sig lidt, saa saa nøje paa hende og vovede endelig at sige: „Jeg er snart ved at tro, at du hører Gud til, Karen Storgaard.“

„Svordan kan du sige det saadan?“ og hun saa ud, som om hun havde den største Lykt til at vove at være enig med Manden.

fra Karen's mørke Njne og hendes friske Latter overviste øjeblikkelig Kerner.

„Dg vi skal have Møder her i Storgaard . . . fra Dør til Dør gaar vi selv og byder til Jæst, ikke Elise? Det skal blive dejligt . . . om nu Grejs giver Lov da.“

„Dg derjem Folk følger Jnddybelsen,“ søjede Presten til.

„Jo da!“

Kerner trak igen paa det.

Men Karen mente: jo endnu en Gang. Dg hele Tiden gaaftrede hun af Pjner. Griffe og flere var de alle sammen, og tillige saa frejdige, at Kerner til Slut ikke turde sidde og trække paa det.

Elise var gaaet ud for at sørge for en Forfriskning. Hun kunde ikke ret komme med i Samtalen, dertil var de andres Sind for lyst og hendes for tungt den Dag. Om Formiddagen havde hun nemlig igen faaet Brev fra Jens. Det var Brev paa et, hvori hun havde fortalt om sin Moders Omvendelse. Han var bleven meget forundret over denne Nyhed, kunde saa godt forstaa, at det var Elise en Opmuntring, men for ham betød det jo kun, at hun havde faaet en, der rigtig kunde bestyrelse hende i, at hun var altfor god til saadan en Hedning, som han. „Men,“ sluttede han, „jeg har nu ondt ved at tro, at din floge Moder er bleven saa forrykt, at hun nu ogsaa bilder sig ind, Gud er saadan befaftet, at hun tilbringer Dagen med at se efter alle „de vantrøst“ baarlige Gjerninger, men ipejder, hvad „de troende“ kan onste sig i alle mulige Retninger.“

Da Elise igen traadte ind i Stuen, hørte hun Kerner sige: „Ja, ja, Karen Storgaard, det er rigtigt alle sammen, og vi Mennefter kan ikke være for arbejdsomme, men har vi ikke allerede travlt med os selv, saa vil der blive noget galt, noget slævt ved det hele. I den Retning har jeg gjort grundige Erfaringer for mit eget Bedkommende.“

„Det forstaaer jeg,“ svarede Karen, „og jeg vil behøve Dem altid sige mig ren Vjefed, naar De har et eller andet at være mig til Hjælp med. Jeg skal bestrebe mig for at tage mod Sandheden med — Sandhed.“

Elise, som gif og rettede an hende ved Bordet, tænkte ved sig selv: „Jeg har maatte mere travlt med Jens end med mig selv . . .“

„For Njsten kan jeg sige Dem, Pastor Kerner, at der er i Grunden mange brave Mennefter her i Vinstrup, man skal blot ikke tage Overfladen for hele Menneftet. Der er mange, der ikke gaar saa langt uden om Gud, som de gaar uden om Forsamlingshuset. Det er endnu saa nyt her. Dg en stor Jæst har De begaaet her i Vinstrup . . .“ Karen standsede lidt her og saa smilende paa Presten.

„Ja, jeg har vist begaaet mange oven i Købet, men maatte De har fundet den største.“

„De skulde selv have gaaet rundt til alle dem, der hører til Deres Menighed og spurgt, om vi vilde være med til at bygge . . .“

„Dg allerførst til Storgaard,“ lo Kerner.

„Ja, det havde smagt os bedst, ijer mig maatte, naa, men det skulde De nu have gjort. Paa den anden Maade blev der ligesom over Hals og Hoved dannet et Skel, der ikke var saa helt ægte, som det kunde se ud til, og det vil vjve til baade Vinstrup og Dem en rum Tid, tror jeg da.“

„Det siger jeg: ja til. Sid vi nu for Eftertiden maa hjælpe hinanden med at gøre saa meget godt som muligt og saa lidt galt som muligt.“

Kerner brød først op, da det saa smaat begyndte at mørkne.

Karen vilde endelig, han skulde vente, til hendes Mand kom hjem; men han havde lovet at komme over til Sognekogdens den Aften.

„Ellers var jeg gerne bleven,“ sagde Kerner ude i Gangen, „for her er godt at være nu. Mange Tak for i Dag.“

„Bevis det saa ved at komme tidt. Jeg er vis paa, min Mand gerne vil se Dem. Han er nemlig ikke saa hurtig færdig med de Mennefter, han ikke er enig med, som t. Eks. jeg . . . i hvert Fald har været.“

Moder og Datter stod sammen paa den store Sten-trappe, da Kerner hilste Farvel ud gennem Porten. Karen smilende, straalende, Elise mild, men endnu med det stille, tunge over sig.

XXI.

Jo vist var det sandt, at Karen i Storgaard nu var helt med i det ny. Hun havde ligefrem sagt til flere af Kjerne, at det var dejligt at saa Med i sit Gudsforhold, det var en Ting, som alle skulde tage fat paa for Alvor jo før des hellere, og saadan hvad hun nu kunde sige.

Det var sandt, baade Degnen og flere andre havde færtoldt det.

Dg hun havde været en hel Eftermiddag ude hos Per Hests, et Par længere Vejsg inde i Jattighuset, saa hun tog det saa heldt som vel muligt.

Der blev baade Mjnfet og grinet.

Men Grejs, han stod fast. Det var ingen Musikant, han. Der var Krummer, saa det bakkede. Men ligesom i de gamle Grejs'er.

„Han staaer,“ bandede Mads Jensen, „om saa Jæst Komedien ramler Vinstrup over.“

Men Degnen trak paa det. „Jeg kender hende, Karen, det er det mest durkdrøene Jrententimmer, der for tentes. Kan hun ikke vælte Grejs ved at sja a B ham, saa bruger hun Dolken, og det som en Svip. Maa se falder han hverken i Dag eller i Morgen eller til næste Mar, men falde det gør han.“

— Grejs blev ordentlig bekvemt og huret paa. Svært Ord af hans Mund blev vogtet og grebet og gæst og drøftet.

Han var ægte nok, endnu da. Selv Degnen kunde ikke sige andet foreløbig. Dg det var der heller ingen Grund til. Grejs forstod hverken Karen eller Datteren.

(Fortætt.)